

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
КАФЕДРА ПСИХІАТРІЇ, ПСИХОЛОГІЇ ТА СЕКСОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної роботи

доцент Ірина СОЛОНИНКО

2023р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ВБ 1.103 «ПРОБЛЕМИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ»

**підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
кваліфікації освітньої «Магістр медицини»
кваліфікації професійної «Лікар»
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»**

Обговорено та ухвалено
на меодичному засіданні кафедри
психіатрії, психології та сексології
Протокол №9
від «4» травня 2023 р.
Завідувач кафедри
Професор Ростислав БІЛОБРИВКА

Затверджено
профільною методичною комісією з
терапевтичних дисциплін
Протокол № 3
від «4» травня 2023 р
Голова профільної методичної комісії
Професор Олена РАДЧЕНКО

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Білобровка Р. І. завідувач кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор;

Плевачук О. Ю. доцент кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук

Карпінська Р. І. доцент кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук

РЕЦЕНЗЕНТИ :

Негрич Т. І. – завідувач кафедри неврології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор.

Ришковська Н.О. - доцент кафедри психіатрії і психотерапії ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Проблеми психічного здоров'я населення в умовах війни» складена відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня* галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина» освітньої програми *магістра медицини*.

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Навчальна дисципліна «Проблеми психічного здоров'я в умовах війни» для студентів складена з урахуванням сучасних теоретичних і практичних вимог до знань, умінь та навичок, необхідних майбутнім лікарям при наданні психологічної та медичної допомоги військовослужбовцям та цивільному населенню, які постраждали від наслідків воєнних дій, а також інших надзвичайних ситуацій, що виникають в умовах війни. Програмою передбачено вивчення базових принципів організації та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги військовослужбовцям на різних етапах проходження військової служби: особливості психологічної підготовки до участі в бойових діях, надання безпосередньої психологічної допомоги під час бойових дій, діагностика порушень психічного здоров'я та надання комплексної допомоги у період служби, а також після демобілізації, психологічна ресоціалізація та адаптація після демобілізації та після бойових травм, ампутацій, порушень у сфері психічного здоров'я. Опанування програми також передбачає комплекс знань про алгоритми надання допомоги цивільному населенню під час дії надзвичайних ситуацій, координацію міжвідомчих служб у наданні психологічної, соціальної та медичної допомоги населенню, основні проблеми у сфері психічного здоров'я населення та їх комплексне вирішення. Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестування, письмова або усна відповідь на контрольні питання, розв'язування ситуаційних задач і трактування та оцінка їх результатів. Підсумковий контроль знань студентів здійснюється по завершенню вивчення дисципліни заліком. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою, виставляється за багатобальною шкалою і має визначення за системою ECTS та шкалою, прийнятою в Україні. Навчальна дисципліна «Проблеми психічного здоров'я в умовах війни» є вибірковою для студентів спеціальності 222 «Медицина». Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання (семестр)	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: Проблеми психічного здоров'я в умовах війни <i>Змістових розділів 2</i>	2,0 кредитів ECTS/ 60 год.		26	34	5 курс (9 / 10 семестри)	залік
<i>Змістовий розділ 1</i> Проблеми психічного здоров'я військовослужбовців та осіб, що беруть участь у бойових діях	1,0 кредитів ECTS/ 30 год.		12	18		
<i>Змістовий розділ 2</i>	1,0 кредитів ECTS/ 30 год.		14	16		

Проблеми психічного здоров'я цивільного населення під час війни					

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: фізіологічні та патологічні реакції, стани та розлади, особливості поведінки особи, що пов'язані з впливом надзвичайної ситуації в умовах воєнних дій та в цивільному житті.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Проблеми психічного здоров'я населення в умовах війни» базується на вивченні студентами основ медичної біології, загальної психології, медичної психології, психіатрії та наркології, соціології, анатомії людини та фізіології людини, патоморфології та патофізіології, деонтології в медицині, психології спілкування та інтегрується з цими дисциплінами. Закладає основи вивчення студентами алгоритмів надання психологічної медичної та соціальної допомоги військовослужбовцям та цивільному населенню, раннє розпізнавання патологічних реакцій та станів, що виникають у військовослужбовців під час військової служби, а також виявлення груп ризику щодо порушень у сфері психічного здоров'я серед цивільного населення. Закладає розуміння про процеси організації та координації міжвідомчих служб у наданні допомоги населенню під час надзвичайної ситуації.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою викладання** навчальної дисципліни «Проблеми психічного здоров'я населення в умовах війни» вивчення базових принципів організації та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги військовослужбовцям на різних етапах проходження військової служби, раннє виявлення проблем у сфері психічного здоров'я у військових та цивільних під час дії надзвичайних ситуацій в умовах воєнного часу, превенція виникнення проблем у сфері психічного здоров'я, а також ресоціалізація та реадаптація в суспільстві після дії психотравмуючих чинників.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Проблеми психічного здоров'я населення в умовах війни» є формування системи знань, професійних умінь та практичних навичок, що складають основу майбутньої професійної діяльності лікаря щодо організації та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги військовослужбовцям на різних етапах проходження військової служби: особливості психологічної підготовки до участі в бойових діях, надання безпосередньої психологічної допомоги під час бойових дій, діагностика порушень психічного здоров'я та надання комплексної допомоги у період служби, а також після демобілізації, психологічна ресоціалізація та адаптація після демобілізації та після бойових травм, ампутацій, порушень у сфері психічного здоров'я, а також алгоритми надання допомоги цивільному населенню під час дії надзвичайних ситуацій, координацію міжвідомчих служб у наданні психологічної, соціальної та медичної допомоги населенню, основні проблеми у сфері психічного здоров'я населення та їх комплексне вирішення.

В результаті вивчення дисципліни «Проблеми психічного здоров'я населення в умовах війни» студент **повинен знати:**

- Особливості психофізіологічних реакцій людини у разі небезпеки
- Нейробиологічні особливості функціонування мозку в умовах бойового та оперативного стресу
- Навички самопомоги та самоконтролю у військовослужбовців, які беруть участь в бойових діях, правила комунікації, превенція конфліктів

- Рання діагностика та клінічні особливості порушення психічних станів у військових під час та після бойових дій, після демобілізації, після важких фізичних ушкоджень
- Основні принципи надання допомоги в сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки цивільному населенню у разі дії надзвичайної ситуації
- Особливості координації медичної, психологічної, соціальної та інших сфер у разі виникнення надзвичайної ситуації
- Проблеми психічного здоров'я окремих груп цивільного населення, що перебувають в групах ризику

В результаті вивчення дисципліни «Проблеми психічного здоров'я в умовах війни» студент **повинен вміти:**

- Надавати першу психологічну допомогу на полі бою при бойових шокowych реакціях
- Здійснювати психологічний супровід військового на етапах евакуації
- Розпізнавати та діагностувати розлади психіки та поведінки у військовослужбовців, та цивільного населення ,організувати медичну, психологічну та соціальну допомогу
- Будувати та реалізовувати стратегію дій щодо заходів готовності до надзвичайної ситуації, інтервенції мінімального та комплексного реагування в умовах надзвичайної ситуації
- Володіти навичками ефективної комунікації людьми, що постраждали від чинників впливу надзвичайної ситуації

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна «Проблеми психічного здоров'я в умовах війни». Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти України для другого (магістерського) рівня вищої освіти дисципліна «Проблеми психічного здоров'я населення в умовах війни» забезпечує набуття студентами наступних **компетентностей:**

- інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

- загальні:

- ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 3.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4.** Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 5.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 6.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 7.** Здатність працювати в команді.
- ЗК 8.** Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 9.** Здатність спілкуватись іноземною мовою.
- ЗК 11.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації зрізних джерел.
- ЗК 12.** Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК 13.** Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК 14.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 15.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- спеціальні (фахові, предметні):

- ФК 1.** Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- ФК 2.** Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів
- ФК 3.** Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
- ФК 4.** Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
- ФК 6.** Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань у дорослих, а також пацієнтів дитячого та підліткового віку.
- ФК 7.** Здатність до діагностування невідкладних станів у дорослих, дітей та підлітків.
- ФК 12.** Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультування з питань планування сім'ї та підбору методу контрацепції
- ФК 13.** Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
- ФК 14.** Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.
- ФК 15.** Здатність до проведення медико-соціальної експертизи та експертизи працездатності.
- ФК 16.** Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
- ФК 17.** Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума (у т.ч. дітей і підлітків), сім'ї, популяції.
- ФК 18.** Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги дитячому, підлітковому та дорослому населенню і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.
- ФК 19.** Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.
- ФК 20.** Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я дітей та дорослого населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.
- ФК 21.** Зрозуміло та однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з

проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 22. Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів

ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Проблеми психічного здоров'я населення в умовах війни

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентності	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.					
Загальні компетентності					
1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати способи аналізу, синтезу у інформації та подальшого сучасного навчання	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти набувати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей	Нести відповідальність за оцінку ситуації, можливих варіантів розвитку
2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Знати сучасні тенденції розвитку галузі та аналізувати їх	Вміти опрацьовувати сучасні джерела інформації	Визначати сфери застосування набутих знань	Нести відповідальність за власну освіченість та компетентність щодо конкретних ситуацій
3	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній	Імплементувати набуті теоретичні знання у практичній	Відповідати за професійне застосування набутих знань у професійну

		навчання.	діяльності.	діяльності	діяльність
4	Знання розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати види та способи самопомоги та саморегуляції в нових ситуаціях	Вміти застосувати техніки саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Навчати інших ефективним техніках саморегуляції, гнучкості та адаптації в незнайомих ситуаціях	Нести відповідальність за застосування технік самопомоги та саморегуляції, допомогу іншим у набутті цих навичок
6	Здатність приймати обґрунтоване рішення	Знати стратегії прийняття рішень, визначення пріоритетності дій, аналізувати наслідки	Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи, стратегії та ресурси в його реалізації	Використовувати навички міжособистісної взаємодії при прийнятті рішень	Нести відповідальність за прийняті рішення
7	Здатність працювати в команді	Знати особливості командної роботи, розподіл обов'язків та відповідальності серед членів команди	Вміти обирати способи та стратегії спілкування та поведінки для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії ефективної комунікації серед членів команди, спільно планувати та реалізовувати діяльність	Нести відповідальність за налагодження взаємодії між членами команди, індивідуальну роботу в команді
8	Здатність до міжособистісної взаємодії	Знати особливості та способи міжособистісної взаємодії	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії	Використовувати навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
9	Здатність спілкуватися	Мати достатні знання	Вміти застосовувати	Використовувати при	Нести відповідальність

	іноземною мовою	іноземної мови	знання іноземної мови	фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів іноземну мову.	за достатній рівень володіння іноземною мовою, за розвиток професійних знань з використанням джерел іноземної мови
10	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Здатність проводити пошук джерел з допомогою інформаційних технологій	Вміти використовувати інформаційні технології та володіти навиками пошуку у наукометричних базах	Використовувати інформаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за інформацію з науково доказових джерел, достовірність інформації.
12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.	Здатність наполегливо виконувати професійні завдання та обов'язки	Володіти професійними якостями та методами комунікації для виконання поставлених завдань та обов'язків	Використовувати ефективні методи комунікації та менеджменту для вчасного та якісного виконання поставлених завдань та обов'язків	Нести відповідальність за вчасність та якість виконання поставлених завдань та обов'язків
13	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	Знати соціальні та громадянські права та обов'язки в контексті	Формувати громадянську позицію, вміти діяти відповідно до неї щодо	Здатність доносити свою громадянську позицію, відстоювати свої	Нести відповідальність за свої соціальні дії, діяти згідно законів, які регламентують

		гендерних проблем	гендерних переконань	переконання, виявляти та протистояти гендерній дискримінації	рівні можливості в контексті гендерних проблем
14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Знати свої соціальні та громадянські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, діяти згідно принципів	Здатність доносити свою громадянську та соціальну позицію	Нести відповідальність за соціальну та громадянську діяльність
15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для	Знати основи етики та деонтології, володіти знаннями про історію та закономірності і розвитку предметної області, знати основи здорового способу життя	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності, застосовувати і професійні принципи здорового способу життя	Здатність проводити професійну діяльність на основі принципів етики та деонтології, проводити інформаційну на навчальну діяльність щодо пропагування здорового способу життя	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності, за підтримання власного фізичного та психічного здоров'я.

	активного відпочинку та ведення здорового способу життя				
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Мати спеціалізовані знання про психологічні особливості реагування різних груп населення у надзвичайній ситуації (воєнних діях)	Вміти застосовувати набуті знання та вчасно розпізнавати стани, що потребують надання психологічної та фахової медичної допомоги в сфері психічного здоров'я	Ефективно вести комунікацію, надавати психологічну підтримку та супровід постраждалим особам, ефективно комунікувати з найближчим оточенням постраждалої особи	Нести відповідальність за якісну діагностику своєчасне оцінювання психологічного стану особи, надання психологічної, медичної та соціальної допомоги.
2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.	Володіти знаннями про основні методи психологічної та психіатричної діагностики стану особи	Вміти аналізувати результати психологічних та клінічних досліджень та на підставі них формувати уявлення про функціонування психічних процесів людини	Обґрунтовано застосовувати обстеження та та оцінювати результати	Нести відповідальність за правильну інтерпретацію результатів психологічних та клінічних досліджень у пацієнта
3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.	Виділяти та ідентифікувати психологічні реакції особи на психотравмуючу ситуацію. Встановлювати попередній та клінічний діагноз захворювання, що виникло у відповідь на психотравмуючу	Вміти застосовувати діагностичні і клінічні критерії, що базуються на доказових наукових дослідженнях.	Визначати індивідуальні особливості стану людини, враховуючи анамнез, супутні фізичні та психічні стани, обставини, в яких опинилася особа	Нести відповідальність за якісну оцінку психічного стану пацієнта, професійну діагностику розладів сфері психічного здоров'я

		чу ситуацію			
4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.	Визначати необхідні зміни способу життя після дії психотравмуючого чинника для відновлення ресурсу, працездатності, адаптації до нових умов життя.	Надавати рекомендації щодо забезпечення якості життя особистості, що постраждала від дії психотравмуючого чинника, надавати рекомендації іншим та дотримуватися їх щодо превенції розладів у сфері психічного здоров'я, емоційного вигорання	Розробляти індивідуальні реабілітаційні стратегії для людини, яка постраждала від дії психотравмуючого чинника, з врахуванням її професійної діяльності та особливостей побуту. Розробляти індивідуальні плани ефективної працездатності та можливостей емоційного відновлення	Дотримуватися відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами щодо призначення режиму праці та відпочинку
6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань у дорослих, а також пацієнтів дитячого та підліткового віку.	Мати спеціалізовані знання алгоритмів надання психологічної, фахової медичної допомоги та соціальної допомоги особам, що постраждали внаслідок впливу надзвичайної ситуації	Вміти визначити та виокремити ефективні стратегії надання психологічної, медичної та соціальної допомоги на основі доказових втручань	Здатність ефективно надавати психологічну, медичну та соціальну допомогу військовослужбовцям та цивільному населенню в різних надзвичайних ситуаціях в умовах воєнних дій	Нести відповідальність за вчасне прийняття рішення щодо принципів та характеру надання психологічної, медичної та соціальної допомоги військовослужбовцям та цивільному населенню в різних надзвичайних ситуаціях в умовах воєнних дій
7	Здатність до діагностування невідкладних станів у	Визначати стани, пов'язані з впливом	Визначати алгоритм дій та стратегії спілкування	Вміти застосовувати знання, що визначають	Дотримуватися етичних та юридичних норм при

	дорослих, дітей та підлітків.	надзвичайної ситуації, які потребують надання першої психологічної допомоги	при наданні допомоги пацієнтам у станах, пов'язаних з впливом надзвичайної ситуації	комунікативні стратегії при спілкуванні з пацієнтом, який опинився в умовах надзвичайної ситуації та зазнав негативного впливу на психічний стан	спілкуванні та діагностуванні стану, який потребує невідкладної психологічної допомоги у людини
12	Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультування з питань планування сім'ї та підбору методу контрацепції.	Володіти знаннями про ризики виникнення небажаної вагітності. Володіти знаннями про стани порушення психічного здоров'я серед вагітних та породіль в умовах надзвичайної ситуації.	Вміти ідентифікувати стани порушення психічного здоров'я серед вагітних та породіль, пов'язані з впливом психотравмуючих факторів.	Здатність до діагностики та надання медикаментозної та психологічної допомоги вагітним, а також у післяпологовому періоді.	Брати відповідальність за надання допомоги вагітним та породільям, організацію заходів щодо попередження виникнення психічних розладів у цієї групи осіб в умовах надзвичайної ситуації.
13	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.	Володіти знаннями про забезпечення основних життєвих потреб, превенцію порушень психічного стану в надзвичайних ситуаціях	Вміти проводити едукативну роботу щодо профілактичних заходів з забезпечення базових потреб життєдіяльності, попередження розвитку психічних захворювань	Здатність до організації профілактичних заходів з охорони психічного здоров'я	Брати відповідальність за організацію профілактичних заходів щодо збереження психічного здоров'я в умовах надзвичайної ситуації (воєнних дій).
14	Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо	Володіти знаннями про забезпечення основних життєвих потреб, превенцію	Вміти проводити едукативну роботу щодо профілактичних заходів з забезпечення	Здатність до організації профілактичних заходів з охорони психічного здоров'я при	Брати відповідальність за організацію профілактичних заходів щодо збереження психічного

	інфекційних хвороб.	порушень психічного стану в надзвичайних ситуаціях при виникненні епідемій та пандемій	базових потреб життєдіяльності, попередження розвитку психічних захворювань при виникненні епідемій та пандемій	виникненні епідемій та пандемій	здоров'я в умовах надзвичайної ситуації (воєнних дій), при виникненні епідемій та пандемій
15	Здатність до проведення експертизи працездатності	Мати базові знання про медико-соціальну експертизу; про основні нормативні документи, що встановлюють вид, ступінь та тривалість непрацездатності; основні види тимчасової непрацездатності та порядок її експертизи; основні обмеження життєдіяльності та принципи визначення стійкої непрацездатності осіб, що постраждали внаслідок воєнних дій	Вміти в змодельованій клініко-організаційній ситуації на підставі даних про захворювання, його перебіг та особливості професійної діяльності людини визначити наявність та вираженість обмежень життєдіяльності, вид, ступінь та тривалість непрацездатності осіб, що постраждали внаслідок воєнних дій. Вміти оформляти відповідні документи, що засвідчують тимчасову непрацездатність	Організувати взаємодію з керівником підрозділу, лікувально-консультативною комісією (ЛКК), медико-соціальною експертною комісією (МСЕК) з питань експертизи працездатності осіб, що постраждали внаслідок воєнних дій	Нести відповідальність за обґрунтованість рішень щодо медико-соціальної експертизи працездатності осіб, що постраждали внаслідок воєнних дій
16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних	Знання про способи ведення медичної документації в паперовому	Вміти заповнювати правильно вести медичну документацію	Здатність до правильного та своєчасного заповнення медичної документації	Нести відповідальність за виявлення помилок у медичній документації

	форм.	та електронному вигляді		згідно вимог	
17	Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума (у т.ч. дітей і підлітків), сім'ї, популяції.	Володіти знаннями про негативні фактори навколишнього середовища (в рамках біопсихосоціальної моделі психічних розладів) та їх вплив на стан психічного здоров'я в умовах гуманітарної катастрофи	Вміти визначати фактори навколишнього середовища, які мають безпосередній та опосередкований вплив на стан психічного здоров'я та формують фактори ризику виникнення психічних захворювань в умовах гуманітарної катастрофи	Здатність до оцінки факторів впливу навколишнього середовища, зокрема психологічних факторів (булінг, домашнє насилля тощо) на психічний стан людини, оцінка можливості мінімізації цих факторів в умовах гуманітарної катастрофи	Нести відповідальність за виявлення негативних факторів впливу навколишнього середовища на психічний стан людини та зменшення впливу цих факторів в умовах гуманітарної катастрофи
18	Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги дитячому, підлітковому та дорослому населенню і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.	Знати основні показники, що характеризують діяльність закладів/підрозділів охорони здоров'я; медико-організаційні чинники, що впливають на діяльність підрозділу, закладу охорони здоров'я; характеристик и якості психологічної допомоги; складові поліпшення якості психологічної допомоги; основні вимоги до стандартизації	Вміти розраховувати основні показники діяльності підрозділу, закладу охорони здоров'я та оцінювати їх в динаміці. Вміти виявляти дефекти діяльності та причин їх формування. Вміти: вибирати відповідний уніфікований клінічний протокол щодо надання психологічної медичної	Отримувати інформацію з відповідних джерел щодо діяльності, підрозділу, закладу охорони здоров'я, інформувати відповідних посадових осіб для забезпечення умов щодо надання якісної та безпечної психологічної допомоги в умовах надзвичайної ситуації.	Нести відповідальність за обґрунтованість рішень щодо покращення діяльності закладу/підрозділу охорони здоров'я; підвищення ефективності використання наявних ресурсів підрозділу, закладу, системи охорони здоров'я в умовах надзвичайної ситуації

		психологічної допомоги військовослужбовцям та цивільному населенню . Знати ефективність різних форм організації надання психологічної допомоги в умовах надзвичайної ситуації;	допомоги, розробити загальну схему локального протоколу надання психологічної допомоги; визначати фактори, що перешкоджають підвищенню якості та безпеки психологічної допомоги. Обирати раціональну форму організації надання психологічних та медичних, соціальних послуг в воєнний час.		
19	Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.	Знати про ефективні шляхи надання психологічної допомоги в умовах гуманітарної катастрофи, надавати інформацію шляхом психоедукаційних програм в освітніх закладах	Вміти проводити промоційні заходи з метою надання інформації про стани, пов'язані з порушенням в сфері психічного здоров'я внаслідок дії психотравмуючих ситуацій	Здатність організовувати та надавати інформацію про проблеми, пов'язані зі станом психічного здоров'я в умовах гуманітарної катастрофи	Нести відповідальність за якість проведення навчальних та промоційних заходів щодо проблем з психічним здоров'ям у людей в умовах гуманітарної катастрофи та можливості отримання професійної допомоги.
20	Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень	Знати про методи оцінки розповсюдженості психічних розладів серед населення,	Вміти проводити медико-статистичне дослідження серед	Ефективно визначати основні завдання та працювати з отриманими	Відповідати за якість проведених досліджень та достовірність

	здоров'я дітей та дорослого населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.	володіти знаннями про збір та обробку даних епідеміологічних та медико-статистичних досліджень	визначених груп населення	даними в результаті проведення медико-статистичного дослідження	результатів
21	Зрозуміло та однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	Володіти знаннями про комунікативні стилі та особливості інформування осіб, що постраждали від дії психотравмуючих чинників. Знати вікові особливості сприйняття та опрацювання інформації у дітей. Знати особливості комунікації з пацієнтами, які страждають психічними розладами.	Вміти провести первинне інтерв'ю з пацієнтом, що зазнав впливу психотравмуючих чинників, збирати об'єктивний анамнез. Вміти ефективно формувати комплаєнс з пацієнтом, враховуючи вікові та індивідуальні психологічні особливості	Здатність ефективно та якісно доносити інформацію в різних життєвих ситуаціях та психологічних станах людини	Нести відповідальність за коректне, однозначне та доступне пояснення інформації про стан здоров'я, психологічний стан особи.
22	Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів	Знання щодо алгоритму дій у професійній діяльності при невідкладних ситуаціях, в тому числі ситуаціях, пов'язаних з гуманітарним і катастрофами в умовах надзвичайної ситуації	Вміти організовувати покроковий алгоритм дій та гнучко змінювати його при надзвичайних ситуаціях, в тому числі ситуаціях, пов'язаних з гуманітарним і катастрофами	Здатність швидко та ефективно діяти в професійному полі при виникненні непередбачуваної ситуації	Нести відповідальність за організацію нового алгоритму дій при невідкладних ситуаціях, в тому числі ситуаціях, пов'язаних з воєнними діями, гуманітарними катастрофами
23	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та	Знання етапів проведення наукового дослідження	Вміти організувати етапи наукового	Здатність проводити наукове дослідження	Нести відповідальність за якість проведеного

	прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.	та представлення результатів, знання розробки прикладного проекту з використанням сучасних технологій	дослідження та представити результати, вміти розробляти та представити прикладний проект за допомогою мультимедійної презентації	шляхом застосування опитувальників в та шкал, проводити статистичний аналіз результатів, викладати результати та висновки досліджень за допомогою презентацій	дослідження, належне представлення його результатів в науково-академічній спільноті.
24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.	Знання дослідницької та лікувальної етики у роботі з пацієнтами з розладами, пов'язаними зі стресом та їхніми родичами	Вміти проводити ефективну комунікацію з пацієнтами, які зазнали впливу психотравмуючих подій, а також їхніми родичами на основі принципів медичної етики	Здатність до ефективної комунікації, формування доброго комплаєнсу у пацієнтів, що зазнали впливу психотравми, базуючись на принципах медичної етики з пацієнтами та їхніми родичами	Нести відповідальність за дотримання правил медичної етики в лікувально-діагностичному процесі з пацієнтами, які постраждали внаслідок психотравмуючих чинників та їхніми родичами
25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів	Знання правових основ авторського права, принципів запобігання плагіату, фальсифікацій та корупційних дій	Вміти самостійно виконувати освітню та наукову діяльність, викладати свої погляди, приймати власні рішення, використовувати інформаційні технології для визначення ознак плагіату	Здатність до доброчесного та відповідального виконання освітньої та наукової діяльності, отримання довіри та поваги серед колег та студентів	Відповідальність за представлені результати діяльності, доброчесність, довіра та відповідальність за власні дії, відповідальність за використання засобів для визначення плагіату у наукових дослідженнях, проектах. Відповідальність за фальсифікації.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Результати навчання для дисципліни.

Оволодіти сучасними знаннями щодо:

- Особливостей психофізіологічних реакцій людини у разі небезпеки
- Нейробіологічних особливостей функціонування мозку в умовах бойового та оперативного стресу
- Формування навичок самодопомоги та самоконтролю у військовослужбовців, які беруть участь в бойових діях, правила комунікації, превенція конфліктів
- Ранньої діагностики та клінічних особливостей порушення психічних станів у військових під час та після бойових дій, після демобілізації, після важких фізичних ушкоджень
- Основних принципів надання допомоги в сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки цивільному населенню у разі дії надзвичайної ситуації
- Особливостей координації медичної, психологічної, соціальної та інших сфер у разі виникнення надзвичайної ситуації
- Проблем психічного здоров'я окремих груп цивільного населення, що перебувають в групах ризику

Вміти застосовувати знання в практичних ситуаціях

- Надавати першу психологічну допомогу на полі бою при бойових шоківих реакціях
- Здійснювати психологічний супровід військового на етапах евакуації
- Розпізнавати та діагностувати розлади психіки та поведінки у військовослужбовців, та цивільного населення ,організувати медичну, психологічну та соціальну допомогу
- Надавати психологічну, медичну та соціальну допомогу населенню з груп ризику, внутрішньопереміщеним особам, людям з інвалідністю, вагітним та породіллям, дітям та підліткам
- Будувати та реалізовувати стратегію дій щодо заходів готовності до надзвичайної ситуації, інтервенцій мінімального та комплексного реагування в умовах надзвичайної ситуації
- Володіти навичками ефективної комунікації людьми, що постраждали від чинників впливу надзвичайної ситуації
- Проводити заходи щодо промоції психічного здоров'я
- Проводити заходи щодо превенції виникнення психічних розладів у цивільного населення
- Розпізнавати та попереджувати суїцидальну поведінку та стани, пов'язані із залежністю від психоактивних речовин у військовослужбовців та цивільних
- Проводити навчальні тренінги щодо здорового способу життя, попередження виникнення інфекційних захворювань, соматичних захворювань та психічних порушень

Відповідність визначення стандартом результатів навчання та компетентностей

Результат навчання	Код програмного результату навчання	Код компетентності
Мати ґрунтовні знання із структури професійної	ПРН -1	ЗК -1, ЗК -2, ЗК – 3, ЗК – 4, ЗК – 5, ЗК – 6, ЗК – 7, ЗК – 8,

діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.		ЗК – 11, ЗК – 12, ЗК – 13, ЗК – 14, ЗК – 15 ФК – 1, ФК -2, ФК – 3, ФК – 4, ФК -6, ФК – 7, ФК 12, ФК -13, ФК – 18, ФК -22.
Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.	ПРН - 2	ЗК – 4, ЗК – 6, ЗК – 11, ЗК – 12, ФК – 1, ФК -2, ФК – 3, ФК – 4, ФК -6, ФК – 7, ФК 12.
Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних (у т.ч. педіатричних) проблем.	ПРН - 3	ЗК -1, ЗК -2, ЗК – 3,ЗК – 6, ЗК – 7, ЗК – 8, ЗК – 11, ЗК – 12, ФК – 1, ФК -2, ФК – 3, ФК – 18, ФК -22.
Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).	ПРН -4	ЗК – 3, ЗК – 4, ФК – 12, ФК - 22.
Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).	ПРН - 6	ЗК -1, ЗК -2, ЗК – 3, ЗК – 6, ЗК – 7, ЗК – 8, ФК-1,ФК -3,ФК – 7, ФК – 12
Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування дорослих, дітей і підлітків на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись	ПРН - 10	ЗК – 4, ФК -4, ФК -15

відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.		
Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.	ПРН-14	ЗК – 5, ЗК -7, ЗК – 8, ФК - 1, ФК -2, ФК – 7, ФК - 22
Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.	ПРН - 21	ЗК – 2, ЗК – 9, ФК - 16
Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.	ПРН-22	ЗК – 5, ФК – 13,
Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.	ПРН - 23	ФК - 22
Забезпечувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.	ПРН - 24	ФК -7
Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.	ПРН- 25	ЗК – 5, ЗК – 6, ЗК – 9, ФК - 22
Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.	ПРН - 27	ЗК – 5, ЗК – 6, ЗК – 7, ЗК – 8, ЗК – 9, ЗК – 15, ФК -18, ФК - 22

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин - 2 кредити ECTS. Програма дисципліни «Проблеми психічного здоров'я населення в умовах війни» складається з 2-х змістових розділів.

Проблеми психічного здоров'я населення в умовах війни

Змістовий розділ 1.«Проблеми психічного здоров'я військовослужбовців та осіб, що беруть участь у бойових діях»

- Тема 1. Психологічна підготовка військовослужбовців до участі в бойових діях
- Тема 2. Психологічний супровід та морально-психологічне забезпечення під час здійснення військової служби
- Тема 3. Раннє розпізнавання та діагностика порушень психічної діяльності у військових під час військової служби
- Тема 4. Особливості надання першої психологічної допомоги на полі бою
- Тема 5. Психологічний та медичний супровід осіб, які зазнали бойової травми
- Тема 6. Психологічний супровід військовослужбовців після повернення з зони активних військових дій
- Тема 7. Надання психологічної, медичної та соціальної допомоги після демобілізації військовослужбовців.

Змістовий розділ 2.«Проблеми психічного здоров'я цивільного населення під час війни»

- Тема 8. Основні принципи надання допомоги в сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки під час надзвичайних ситуацій
- Тема 9. Координація медичної, психологічної, соціальної та інших служб при наданні допомоги в сфері психічного здоров'я
- Тема 10. Проблеми психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги цивільним особам, що перебувають в зоні активних бойових дій
- Тема 11. Проблеми психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги цивільним особам, що перебувають в зоні окупації
- Тема 12. Порушення у сфері психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги цивільним внутрішньопереміщеним особам, в тому числі людям з інвалідністю та людям похилого віку
- Тема 13. Проблеми психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги родичам військовослужбовців, що беруть участь у бойових діях
- Тема 14. Проблеми психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги родичам військовослужбовців, що перебувають в полоні та зникли безвісти
- Тема 15. Порушення у сфері психічного здоров'я та психологічна, соціальна та медична допомога особам, що зазнали впливу екологічних катастроф під час війни

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин			
	усього	л	практ.	сам.р.

Змістовий розділ 1. «Проблеми психічного здоров'я військовослужбовців та осіб, що беруть участь у бойових діях»				
1. Психологічна підготовка військовослужбовців до участі в бойових діях	6		2	4
2. Психологічний супровід та морально-психологічне забезпечення під час здійснення військової служби	6		2	4
3. Раннє розпізнавання та діагностика порушень психічної діяльності у військових під час військової служби	4		2	2
4. Особливості надання першої психологічної допомоги на полі бою	4		2	2
5. Психологічний та медичний супровід осіб, які зазнали бойової травми	4		2	2
6. Психологічний супровід військовослужбовців після повернення з зони активних військових дій	2		2	
7. Надання психологічної, медичної та соціальної допомоги після демобілізації військовослужбовців.	4			4
Змістовий розділ 2. «Проблеми психічного здоров'я цивільного населення під час війни»				
8. Основні принципи надання допомоги в сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки під час надзвичайних ситуацій	2		2	
9. Координація медичної, психологічної, соціальної та інших служб при наданні допомоги в сфері психічного здоров'я	6		2	4
10. Проблеми психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги цивільним особам, що перебувають в зоні активних бойових дій	2		2	
11. Проблеми психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги цивільним особам, що перебувають в зоні окупації	2		2	
12. Порушення у сфері психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги цивільним внутрішньопереміщеним особам, в тому числі людям з інвалідністю та людям похилого віку. Питання міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, доказової реабілітації, забезпечення прав людини в психіатрії.	2		2	

13. Проблеми психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги родичам військовослужбовців, що беруть участь у бойових діях	4			4
14. Проблеми психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги родичам військовослужбовців, що перебувають в полоні та зникли безвісти	6		2	4
15. Порушення у сфері психічного здоров'я та психологічна, соціальна та медична допомога особам, що зазнали впливу екологічних катастроф під час війни	6		2	4
Усього	60		26	34

3. Теми лекцій

Згідно наказу 1009-з від 16.03.23р. навчальним планом лекції не передбачені

5. Теми практичних занять

№№ п/п	Найменування теми	К-сть годин
1.	Психологічна підготовка військовослужбовців до участі в бойових діях. Особливості психічних станів військових під час підготовки до бойових дій та при їх веденні. Нейробіологічні особливості функціонування мозку під час бойового стресу.	2
2.	Психологічний супровід та морально-психологічне забезпечення під час здійснення військової служби. Зміцнення психологічної стійкості. Модель простору бойового та оперативного стресу. Техніки самопомоги та самоконтролю	2
3.	Раннє розпізнавання та діагностика проблем у сфері психічного здоров'я у військових під час військової служби. Діагностичні підходи та інструменти, що використовуються для діагностики порушень у сфері психічного здоров'я військовослужбовців.	2
4.	Особливості надання першої психологічної допомоги на полі бою. Шляхи активізації морально-психологічного стану під час бойових дій, підвищення стійкості в умовах бойового стресу. Основні типи реакцій на загрозу. Бойові шоківі реакції: види, поведінка військового, надання першої психологічної допомоги.	2
5.	Психологічний та медичний супровід осіб, які зазнали бойової травми. Психологічний супровід при госпіталізації, психіатрична діагностика стану військового, психологічні та психотерапевтичні інтервенції щодо профілактики посттравматичного стресового розладу та інших психічних порушень. Ознаки посттравматичного стресового розладу, медична, психологічна та соціальна допомога.	2

6.	Психологічний супровід військовослужбовців після повернення з зони активних військових дій. Надання психологічної, медичної та соціальної допомоги після демобілізації військовослужбовців та повернення до мирного життя. Реінтеграція в суспільство, повернення до сімейного та професійного життя.	2
7	Основні принципи надання допомоги в сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки цивільному населенню під час надзвичайних ситуацій. Стратегія дій: заходи з готовності до надзвичайної ситуації, інтервенції мінімального та комплексного реагування.	2
8.	Координація медичної, психологічної, соціальної та інших служб при наданні допомоги в сфері психічного здоров'я. Моніторинг та оцінювання факторів впливу надзвичайної ситуації. Мобілізація та психологічна підтримка громади, залучення людських ресурсів для ефективного функціонування громад в умовах надзвичайної ситуації.	2
9.	Проблеми психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги цивільним особам, що перебувають в зоні активних бойових дій та на етапах евакуації з зони бойових дій та окупованих територій.	2
10.	Порушення у сфері психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги цивільним внутрішньопереміщеним особам, в тому числі людям з інвалідністю та людям похилого віку	2
11.	Проблеми психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги родичам військовослужбовців. Попередження виникнення тривожних та депресивних станів шляхом надання психологічної та психотерапевтичної допомоги.	2
12.	Проблеми психічного здоров'я та надання психологічної, медичної та соціальної допомоги родичам військовослужбовців, що перебувають в полоні та зникли безвісти. Створення груп психологічної підтримки.	2
13.	Порушення у сфері психічного здоров'я та психологічна, соціальна та медична допомога особам, що зазнали впливу екологічних катастроф під час війни. Психологічна підтримка цивільного населення при втраті місця проживання, майна.	2

6. Самостійна робота

№№ п/п	Найменування теми	К-сть годин
1.	Основні чинники негативного впливу на психічний стан військовослужбовців при підготовці та в ході ведення бойових дій. Особливості психічного стану військовослужбовців в ході бойових дій при	4
2.	Основні техніки самодопомоги та взаємодопомоги під час участі в бойових діях: емоційна регуляція: зниження рівня тривоги та страху, агресії; техніки відновлення та покращення сну, контролю вегетативних реакцій. Способи адаптації до воєнно-польових умов перебування.	4

3.	Раннє виявлення суїцидних тенденцій серед військовослужбовців. Адиктивна поведінка серед військовослужбовців: хімічні та нехімічні залежності, рання діагностика та превентивні заходи.	2
4.	Психологічний супровід поранених військовослужбовців на етапах евакуації. Проблеми комунікації та запобігання конфліктним ситуаціям серед військових під час участі в бойових діях. Стабілізація психологічного стану військових при втраті побратимів в бою. Емоційне вигорання військовослужбовців та його попередження.	2
5.	Особливості догляду важкопоранених військовослужбовців. Психологічна допомога при акубаротравмі, ампутаціях. Ознаки тривожних та депресивних станів, психотичних порушень посттравматичного генезу: діагностика, психологічний та психотерапевтичний супровід, особливості медикаментозної терапії.	2
6.	Психологічна допомога військовослужбовцям, які перебували в полоні та зазнали катувань. Стратегії соціальної реінтеграції та реадaptaції військовослужбовців з наслідками важких бойових травм, ампутацій,	4
7.	Визначення груп ризику серед населення при дії надзвичайної ситуації, алгоритми психосоціальної допомоги. Послуги раннього втручання.	4
8.	Надання медичної, психологічної, психотерапевтичної допомоги цивільним особам, які перебували в зоні окупації та зазнали впливу психологічного, фізичного, сексуального насильства чи стали його свідками. Допомога у гострих стресових ситуаціях, превенція розвитку посттравматичних порушень в сфері психічного здоров'я.	4
9.	Психологічна допомога дітям, які втратили батьків та близьких родичів. Особливості переживання втрати у дитячому віці. Психологічний супровід дітей, чиї батьки чи близькі родичі перебувають у полоні або зникли безвісти.	4
10.	Проблема емоційного вигорання волонтерів, працівників медичних та соціальних служб, працівників ДСНС у воєнний час. Особливості надання психологічної допомоги.	4

7. Індивідуальні завдання .

Не передбачені навчальним планом.

8. Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- За домінуючими засобами навчання: вербальні, наочні;
- В залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмій та навичок, перевірки й оцінки знань, а також:
- Усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;
- Бліц-опитування;
- Дискусії з проблемних ситуацій;
- Реферативні виступи;
- Тестування в письмовій формі;
- Виконання письмових завдань тощо.

Результат самостійної позааудиторної роботи студента відтворюється у формі представлення стендових доповідей, презентацій або захисту реферативних робіт.

9. Методи контролю

Методи і форми контролю та оцінювання успішності студентів з дисципліни здійснюється за допомогою стандартизованих методів контролю: тестування, структуровані письмові роботи, робота з медичною документацією, контроль практичних навичок. Методи контролю містять – поточний контроль на практичному занятті (за допомогою 10-ти тестових завдань), за правильну відповідь на 9-10 тестів студент отримує оцінку «відмінно», 8-7 тестів – «добре»,

6-5 тестів – «задовільно», 4 -0 тестів – «незадовільно».

Оцінка теоретичних знань здійснюється шляхом усної чи письмової відповіді, розв'язання ситуаційних задач. Оцінка правильності розв'язання ситуаційних задач здійснюється за шкалою від 0 до 12 балів, де 10-12 балів – «відмінно», 7-9 балів – «добре», 4-6 балів – «задовільно» та менше 4 – «незадовільно».

Самостійну роботу студент виконує після завершення аудиторної частини заняття. Підсумковим контролем засвоєння дисципліни є залік.

10. ВИДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль

Завданням поточного контролю є перевірка рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи: засвоєння відповідного навчального матеріалу, набуття знань та сформованості навичок вирішення конкретних питань та ситуацій, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати сутність змісту матеріалу заняття, сформованості вмінь виконувати необхідні практичні навички і маніпуляції, публічно чи письмово обґрунтовувати власну точку зору, уміння працювати в команді, здатність нести відповідальність за надані рекомендації та прийняті рішення тощо. Поточний контроль здійснюється на основі комплексного оцінювання діяльності студента та набутих ним компетентностей (знання, уміння, навички тощо), що включає контроль вхідного рівня знань, якість виконання практичної роботи, рівень теоретичної підготовки та результати вихідного контролю рівня знань. Форми проведення поточного контролю визначаються кафедрою і відображаються у навчальній програмі відповідної дисципліни.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять за 4-бальною шкалою, при цьому враховуються всі види робіт, передбачені програмою. Студент отримує традиційну оцінку з кожної теми, яка конвертується у бали. Видами поточного контролю є: тестові завдання, типові ситуаційні задачі, структуровані письмові відповіді, оцінка практичних навичок та вмінь.

Методи контролю (до методів контролю)

Теоретичних знань:

- тестування письмове та комп'ютерне (MISA),
- індивідуальне опитування, співбесіда
- структуровані за змістом письмові роботи.

Практичних навичок та умінь:

- контроль виконання стандартизованих за методикою проведення практичних навичок, передбачених планом практичної підготовки студента з дисципліни;

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є залік, який виставляється за результатами поточного контролю на підставі результатів поточного навчання відповідно програми з дисципліни і не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку. На останньому тематичному навчальному занятті після

закінчення обговорення теми заняття викладач навчальної групи оголошує суму балів студента за результатами поточного контролю і за виконання самостійних робіт. Результат заліку відображається як «зараховано» або «не зараховано». Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність 120 балів.

Критерії оцінювання

Оцінка 5 («відмінно») – студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі та всебічні знання теми, аналізує наукові джерела, критично мислить, вміє імплементувати теоретичні знання у практичну діяльність.

Оцінка 4 («добре») – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає вивчений матеріал, добре володіє практичними навичками, проте може допускатися певних неточностей та похибок.

Оцінка 3 («задовільно») – студент базово опанував навчальний матеріал, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, проте, допускається значних помилок у теоретичних знаннях та виконанні практичних навичок.

Оцінка 2 («незадовільно») – студент не опанував теоретичний матеріал, не вміє виконувати практичних навичок, не орієнтується в навчальній літературі.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 120 балів, максимальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 200 балів.

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для отримання заліку становить 120 балів.

Під час оцінювання враховуються бали, які студент отримав під час проведення навчальних занять за 4-бальною шкалою, при цьому враховуються всі види робіт, передбачені програмою. Студент отримує традиційну оцінку з кожної теми, яка конвертується у бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.45	178	3.92	157	3.37	135
4.97	199	4.42	177	3.89	156	3.35	134
4.95	198	4.4	176	3.87	155	3.32	133

4.92	197	4.37	175	3.84	154	3.3	132
4.9	196	4.35	174	3.82	153	3.27	131
4.87	195	4.32	173	3.79	152	3.25	130
4.85	194	4.3	172	3.77	151	3.22	129
4.82	193	4.27	171	3.74	150	3.2	128
4.8	192	4.24	170	3.72	149	3.17	127
4.77	191	4.22	169	3.7	148	3.15	126
4.75	190	4.19	168	3.67	147	3.12	125
4.72	189	4.17	167	3.65	146	3.1	124
4.7	188	4.14	166	3.62	145	3.07	123
4.67	187	4.12	165	3.57	143	3.02	121
4.65	186	4.09	164	3.55	142	3	120
4.62	185	4.07	163	3.52	141	Менше 3	Недостатньо
4.6	184	4.04	162	3.5	140		
4.57	183	4.02	161	3.47	139		
4.52	181	3.99	160	3.45	138		
4.5	180	3.97	159	3.42	137		
4.47	179	3.94	158	3.4	136		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „Е” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „Е”.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні. Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою)

13.Методичне забезпечення

1. Плани практичних занять та конкретні цілі
2. Завдання для самостійної роботи студентів
3. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь студентів, ситуаційні задачі
4. Перелік практичних навичок, що підлягають обов'язковій перевірці

14. Рекомендована література

Основна:

1. Керівництво МПК (міжвідомчого постійного комітету) з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайної ситуації. – К: ПУЛЬСАРИ, 2017 – 216 с.
2. Охорона психічного здоров'я в умовах війни: у 2т. / пер. з англ. Тетяна Охлопкова, Олександра Брацюк. — К. : Наш формат, 2017. — 2т. - 548 с.
3. Охорона психічного здоров'я в умовах війни: у 2т. / пер. з англ. Тетяна Семигіна, Ірина Павленко, Євгенія Овсяннікова, Ольга Тесленко. — К. : Наш формат, 2017. — 1т. - 568 с.
4. Психологія бою: Посібник / Грицевич Т.Л., Гузенко І.М., Капінус О.С., Мацевко Т.М., Романишин А.М.; за ред. А.М. Романишина. - Львів: Видавництво «Астролябія», 2017. — 352 с. ISBN 978-617-664-097-4
5. Психологічна робота з військовослужбовцями-учасниками бойових дій на етапі відновлення. Методичний посібник. — Київ: «Центр учбової літератури», 2023. — 283 с.
6. Неурова А.Б., Романишин А.М. Психологія індивідуальної роботи з військовослужбовцями: навчально-методичний посібник / А. Б. Неурова, А. М. Романишин. — Київ: «Центр учбової літератури», 2023. — 336 с.
7. Герасименко Л.О. Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад: навч. посібник/ Л.О. Герасименко, А.М. Скрипніков, Р.І.Ісаков – Київ: Медицина, 2023 – 120 с.
8. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник / за редакцією Пророк Н. // - Том 1. – Київ, 2018. – 208с.

9. Психолого-психіатричні наслідки воєнного часу : навчальний посібник / заг. ред. професора В. В. Огоренко. Дніпро: ЛПРА, 2023. - 312 с.

Додаткова:

1. Реабілітація військовослужбовців в Україні. Загальні проблеми та особливості організації під час воєнного стану. За редакцією Петков С.В./ - Київ. ВД «Професіонал», 2022. 406 с.
2. Практикум з формування стресостійкості військовослужбовців до раптових змін бойової обстановки: Методичний посібник. / [О. М. Кокун, Н. С. Лозінська, І. О. Пішко]; За ред. В. М. Мороза. — Київ: «Центр учбової літератури», 2023. — 54 с.
3. Психологічна підготовка військовослужбовців ЗСУ до перебування в умовах різкої зміни бойової обстановки та умовах примусової ізоляції. Методичні рекомендації. — Київ: «Центр учбової літератури», 2022. — 108 с.
4. Ульянов К. Броньований розум. Бойовий стрес та психологія екстремальних ситуацій – 2020. – 304 с.
5. Дарман П. Підручник виживання в екстремальних ситуаціях. – Видавництво Скіф, 2023. – 356 с.
6. Нечаєва-Юрійчук Н. Як вижити під час надзвичайної ситуації та під час війни: легко про серйозне/ Наталія Нечаєва-Юрійчук, Олена Танасійчук, Олексій Ноздрачов, Сергій Дмитрієв // Практичний посібник. — Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. — 72 с.
7. Без паніки! Як вижити, боротися й перемогти під час бойових дій: Порадник для цивільного населення / укл. Олександр Дедик, Михайло Слободянюк і Олег Фешовець ; проілюстр. Дзвенислава Подляшецька. 3-тє вид. Львів : Видавництво «Астролябія», 2022. 160 с.
8. Гонсалес Л. Залишитися в живих. Психологія поведінки в екстремальних ситуаціях. Правдиві історії про дивовижну стійкість і випадкову смерть. – Скіф, 2023 – 356 с.
9. Бессел ван дер Колк. Тіло веде лік. – Видавництво: Лабораторія, 2022. -624 с.
10. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник / за редакцією Гридковець Л. // - Том 3. – Київ, 2018. – 236с.
11. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник / за редакцією Царенко Л. // - Том 2. – Київ, 2018. – 240с.
12. Брієр Д. Основи травмофокусованої психотерапії / Д. Брієр, К. Скот. – Львів: Свічадо, 2015. – 448 с.
13. Герман Д. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства - від знущань у сім'ї до політичного терору / д-р Джудіт Герман ; з англ. пер.: Оксана Лизак, Оксана Наконечна, Олександр Шлапак. - Львів : Вид-во Старого Лева, 2019. – 418с.
14. Чабан О.О., Хрустова О.О. Практична психосоматика: тривога : навчальний посібник - Київ : Медкнига, 2022. - 144 с.
15. Охорона ментального здоров'я та медико-психологічна реабілітація військовослужбовців в умовах гібридної війни : монографія / за загальною редакцією В. І. Цимбалюка. – Київ, 2020. – 307 с.

Інформаційні ресурси

1. Пріоритетні багатосекторні заходи з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в Україні під час та після війни: оперативна дорожня карта (відкритий документ – 5 грудня 2022 р. https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/mhps_framework_ukraine_ukr_59_page.pdf)
2. Система для надання допомоги у сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в ядерних і радіологічних аварійних ситуаціях <https://apps.who.int/iris/handle/10665/363499>
3. Загальна схема моніторингу і оцінки програм із психічного здоров'я та

психосоціальної підтримки в умовах надзвичайної ситуації

<https://interagencystandingcommittee.org/system/files/2022-10/IASC%20Common%20Monitoring%20and%20Evaluation%20Framework%20for%20Mental%20Health%20and%20Psychosocial%20Support%20in%20Emergency%20Settings-%20With%20means%20of%20verification%20%28Version%202.0%29%20%28Ukrainian%29.pdf>

4. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги (УКПМД) «Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад»
https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_121_ukpmd_ptsr.pdf
5. У разі надзвичайної ситуацій або війни. Брошура центру стратегічних комунікацій
<https://www.mil.gov.ua/content/pdf/NS-WAR.pdf>
6. Результати дослідження «Психічний стан українців під час війни проти росії» 26.05.2022р. Українська національна психологічна асоціація, ProInsight lab.
file:///C:/Users/user/Downloads/Full%20report_%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B2%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%20%D1%87%D0%B0%D1%81%20%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8-2.pdf
7. <https://response.reliefweb.int/ukraine/mental-health-and-psychosocial-support-technical-working-group>
8. Україно- швейцарський проєкт «Психічне здоров'я для України»
<https://www.mh4u.in.ua/>